

CIRKUSZI AKROBATIKA

Alapkutatási és szakmódszertani periodika

XI. évf. 3. sz. 2018 ŐSZ

[H. Orlóci Edit: Az MTA Osztályközi Állandó Bizottságának Kommunikáció- és médiatudomány c. beköszönő e-kötete>>>](#)

H. Orlóci Edit: Az MTA Osztályközi Állandó Bizottságának Kommunikáció- és médiatudomány c. beköszönő e-kötete[\[1\]](#)

„Ott testet ölt a szó – itt szólni kezd a test!”[\[2\]](#)

A magyarországi cirkuszkutatás alapköve, a Pécsi Tudományegyetem kommunikációs doktori iskoláján megvédett disszertációm nem jöhetett volna létre Nyíri Kristóf akadémikus kivételesen inspiratív konzulensi hozzájárulása[\[3\]](#) nélkül. Neki köszönhető az is, hogy Műhely-szeminaristájaként már az 1970-es években lehetőségem nyílt a *Filozófiai Szemlében* recenziót megjelentetni Bouissac könyvéről,[\[4\]](#) amely ennek a születőfélben lévő diszciplínának az elméleti kereteit kijelölte. Kijelölte ugyan, ám a követendő utak elágazásainál iránymutatásra van szükségünk, amelyet csakis a szellemi elit legkiválóbbjai adhatnak meg.

Kézenfekvő, hogy a jelen cikkem címében jelzett kötetet Nyíri professzor úr – aki egyben a Bizottság elnöke is – jegyzi, hiszen ő maga tette közzé az academia.edu oldalán. E körülmény feltüntetésének elmaradása és az összeállítás további gyenge pontjai,[\[5\]](#) mintha némi sietségre engednék következtetni. A sietség mögött minden bizonnyal kultúrpolitikai okok rejlenek,[\[6\]](#) amelyekre itt most nem szükséges kitérni. Vélhetőleg a kommunikációkutatás pozíciójának erősítése céljából állt fel ez az igen tiszteletre méltó testület, és nyilván nem az önagyonülésezést[\[7\]](#) tekintik feladatuknak „egyesített ló- és hangverseny ügyekben”, hogy ezzel a maróan ironikus képpel utaljak a kommunikációtudomány egyik legnagyobb buktatójára, vagyis a kutatás tárgyának heterogenitására.

Gyakorlatilag lehetetlen ezt a sokszínűséget egységes képbe ötvözni. Noha a legelemibb tájékozódás[\[8\]](#) nyomán is kaphatunk átfogó képet a kommunikációtudomány ágairól, nyilvánvaló, hogy a határvonalak folyamatosan módosulnak, a régiók átfedhetik egymást, a vizsgálódás főárama irányt változtat a kutatók presztízsének emelkedése vagy süllyedése nyomán; az intézményi struktúra követi e fejleményeket. A jelen vázlatos ismertetéssel csupán azt a kérdést próbálom feszegetni, hogy vajon milyen módon tudna a cirkuszkutatás bekapcsolódni ebbe a struktúrába.

A tárgyalt e-kötet négy nagy fejezetre oszlik:

- Az üzenetközvetítés technológiája (*Szó, írás, kép*)
- A közvetítettség tengelye (*Közvetlen kommunikáció, közvetett kommunikáció*)
- Sajtó és média (*Sajótörténet, médiapolitika*)
- Társadalmi tudatformák (*Művészet és tudomány*)

Megtehetném, hogy sajátos szakmai-mozdulatművészeti szemszögünkre figyelemmel kiemelem és behatóan elemezem a vonatkozó utalásokat,[\[9\]](#) az alábbiakban azonban mindössze egy-egy tanulmányt fogok érinteni, csupán felvillantva néhányat a nézőpontunkból releváns vonatkozások közül.

1./ Vélhetőleg az akadémikus-elméleti irányultságból következik az első egységnek az a sugalmazása, hogy a kommunikáció meghatározóan nyelvi-fogalmi gondolatközpontúságot feltételez, noha Nyíri Kristóf szemlátomást valóban szeretne túllépni az iskolafilozófiákon. Nemcsak a saját kutatási területem kínálkozik mankóul az ideák árnyékának átugrásához, hanem a sport, a tánc, a színház, de akár a köznapi gesztusok dialektusainak vizsgálata is. Talán egyedül Aczél Petra *Retorika és kommunikációkutatás* c. 2015-ben megjelent írását érdemes kiemelni, mint amely részben érinti a testnyelvi megnyilvánulásokat is. A professzorasszony e kétezer éves diszciplína megújulásának hazai élharcosa, mint legutóbb megjelent kis könyve[10] is mutatja, nagyrészt pedagógiai irányultsággal. Erőt meríthetünk a példájából saját küzdelmeinkhez, hiszen mint az e-kötetbe beválasztott áttekintéséből kitetszik, e tudományág művelőinek – hozzánk hasonlóan – a szokásosnál többet kell csatározniuk, mert egyesek a szónoklattant is „*időszerűtlennek, mások komolytalannak, megint mások veszélyesnek tartják.*”[11]

2./ A második blokkból Terestyéni Tamás megemlékezését emelem ki. Az írása bibliográfiájában felsorolt szakirodalmat magam is végigolvastam, de soha nem lettem volna képes ilyen világosan és egyértelműen megfogalmazni az alapvető dilemmát. A kommunikációs lényegyet keresve a tudatos–szándékolatlan kulcsfogalmak kiemelésével kell építkezni. A testkultúra világában a legcsekélyebb kétely sem merülhet fel Buda Béla, vagyis a tudattalan prioritásának álláspontjával szemben.

3./ A sajtótörténet és médiapolitika a leghatározottabban elkülönülő terület, amelynek forrásértéke a cirkuszkutatásban is természetes szükségletnek számíthat. A részleteket érintő módszertani kérdések megvitatásának azonban nem itt van a helye.

4./ Ebből a blokkból György Péter írását választottam, akinek szakterülete többek között a „kortárs média és művészet társadalomtörténete”, [12] valamint az írásaiból kikövetkeztethetően a tömegkultúra is. Némi impertinenciára vall, ha az Akadémia valamely Bizottságának emblematikus kötetébe egy ÉS-cikket delegálnak, ami azonban nekem kapóra jött, mert éppen az Élet és Irodalom lapszámainak cikkeit dolgoztam fel egy ezredfordulós mintavétel nyomán, amely dokumentációban György Péter három cikkel [13] szerepel.

György professzor úr az az ember, aki *be nem tenné a lábát olyan helyre, ahol* – úgymond – *az állatokat kínozzák*, vagyis a cirkuszbba. Mindazonáltal az előbb említett ezredfordulós cikkgyűjteményemben hat alkalommal használja a 'cirkusz' kifejezést, felerészt a médiára vonatkozóan, a másik három előfordulási helyen pedig a street-fighting nemes mozgalmi hagyományainak degenerálódási folyamatát írja le el-cirkuszosodásként. [14] Az MTA doktorának illik tudnia, hogy miről beszél. Gy. P. akarva-akaratlanul kijelöli, hogy mi tartozik a kultúra körébe. Ítélik: a neoavantgárd, mint a kötetben szereplő cikke is mutatja, igen, de a fentiek értelmében még a street-fighting is. A cirkusz azonban nem; számára az csupán egy szitokszó.

XXXXXXXXXXXXX

A Magyar Kommunikációtudományi Társaság egyik első poszttereként napvilágot látott összefoglalóban az szerepel, hogy „a populáris kultúra legpregnánssabb jelensége, a cirkusz mindenekelőtt azért érdemel figyelmet, mert a maga szinte teljes feltáratlanságával zavaró fehér foltnak számít a kultúratudományok területén”. [15] Fogalmam sincs arról, hogy milyen lehetőségei és eszközei vannak egy akadémiai bizottságnak, a bizottság tagjainak, de vigyázó szemünket azért vetjük rájuk, hogy utat mutassanak. Ez az ő munkájuk/dolguk, és nem is kevés. Azért, hogy a felkentektől kaphassunk megerősítést vagy háritást a kutatási témáinkat

illetően. Kerülendő volna a györgypéteri arrogancia, amint viszont hála és köszönet illeti e grémium jeles tagját, Horányi Özsébet, a pécsi doktori iskola korábbi vezetőjét, amiért befogadta a cirkusz témáját, ezzel mintegy beemelve azt a tudományos diskurzusok sorába.

- [1] https://www.academia.edu/37455512/Communications_Theory_Media_Theory_in_Hungarian
- [2] Karinthy Frigyes: *Prológus egy cirkusz-filmhez* <http://mek.oszk.hu/06100/06133/html/karinthy0024.html>
- [3] https://doktori.hu/index.php?menuid=192&lang=HU&sz_ID=8246&show=1
- [4] Paul Bouissac: Circus and Culture: A Semiotic Approach *Magyar Filozófiai Szemle* 1979 3-4
- [5] Az utánközléseknél például alapszabály a cikkek eredeti megjelenése helyének valamilyen formában történő feltüntetése, amely néhány írás esetében elmaradt, de még az is előfordul, hogy az egyik bescannelt tanulmány példányán elmulasztották kiradírozni a ceruzás aláhúzásokat...
- [6] Nyíri Kristóf: Lovakrul HVG 2018. október 10.
- [7] http://blog.xfree.hu/myblog.tvn?n=gabfe&pid=166248&blog_cim=%20Vlagyimir%20Majakovszkij:%20%D6n%20agyon%FCI%E9sez%F5k
- [8] http://www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/MediaelmeletV2/i21_kommunikcitudomny.html
- [9] „*Mutatvány*” kerül szóba a partitúrát hangzóvá alakító virtuozitás kapcsán (Kulcsár Szabó Ernő); „*a hang elkerülhetetlenül játékba hozza a testet*” (Szajbély Mihály); „*az ipari forradalom [...] során először az emberek mozdulatainak gépiesítése történt meg*” (Szirák Péter); illetve módszertani kérdéseket vitathatnánk meg, hogy pl. esetünkben is szigorúan különválasztandó-e a kultúrtörténet és az esztétikai érzékelésmód vizsgálata (Kovács András).
- [10] Aczél Petra: *Neked van igazad?* Budapest, Tinta 2017
- [11] MagyarNyelv.2015.3.311 (az e-kötetben: p. 15.)
- [12] https://doktori.hu/index.php?menuid=192&lang=HU&sz_ID=3180
- [13] Élet és irodalom 1997.07.23.; 1997.07.25.; 2000.03.31.
- [14] György Péter: Helyi és globális populáris kultúra *Élet és irodalom* 1997.07.25.
- [15] <http://www.communicatio.hu/mktt/dokumentumok/konferenciak/2005/poszterek/horlociedit.htm>

[Losonczi György: A cirkuszkarrier rendszerelméleti megközelítésben \(5. rész\)>>>](#)

Losonczi György: A cirkuszkarrier rendszerelméleti megközelítésben (5. rész)

Tanár / Mentor

Cikksorozatomban harmadik részében[1] a rendszerelmélet szemszögéből tárgyaltam a diák-sikerességet, amelynek elérésében a BXP Értékelő Modell alkalmazása segítséget nyújthat. A mostani fejezet a tanárok értékelését taglalja, keresi azokat a szempontokat, tulajdonságokat, amelyek meghatározhatják egy jó tanár ismérveit.

Számos sikeres műsorszámra jellemző a kiváló vagy eredeti trükkök kivitelezése. Kiváló trükk elsajátítása és annak mindennapos bemutatása jó technikára vall. A jó technika elsajátításához jó tanár szükséges, de mentor szakember segítségével is elsajátítható. Egy iskolai tanár jellemzően heti ötször oktatja (segíti) diákját. Ezzel szemben a mentor nem tanít napi szinten, időszakonként szakmai irányvonalakat ad a diáknak, amikor elér egy bizonyos szakmai mérföldkövet a próbaidőszak alatt. A tanárok és a mentorok olyanok, mint a „GPS”, navigációs rendszerek: megadják a kiindulási pontot és a végcél, ők pedig végig vezetik a diákokat a tanulási folyamaton, „úton”: a diák vezet, a mentor megadja a helyes irányt, míg a tanár a navigáláson felül a kormány forgatásában is segít.

Diákok között is vannak különbségek: tehetséges diákok, jó diákok, átlagos diákok A keményen dolgozó, gyakorlati tudásukat erősítő diákokról sokan gondolják azt, hogy tehetségesek. Véleményem szerint ezek nem tehetséges diákok, hanem ők a „jó diákok”, akik képezhetők egy jó tanár által. Követik a tanár utasításait és előbb vagy utóbb jó eredményeik lesznek. Valójában a tehetséges diákok nehezen fogadják el a tanár véleményét, mivel ők „tudják”, hogyan kell végrehajtani a napi gyakorlatok nagy részét, pusztán az ösztöneik követésével. Ez az oka annak, hogy leginkább mentorokra van szükségük, határozott irányvonalakat akarnak a próbafolyamatuk alatt és nem napi szintű tanári vezetést.

Sterve Blank a fenti gondolatokat a következőképpen írta le: „*Ha speciális tantárgyat akarsz tanulni, keress egy tanárt. Ha speciális jártasságot akarsz elsajátítani vagy elérni egy konkrét cél érdekében, fogadj fel egy edzőt. Ha okosabb és jobb akarsz lenni a karriered alatt, találj valakit, aki törődik veled annyira, hogy a mentorod legyen.*”[2] Az időtávban is van különbség edző és mentor között. Bár mindkét esetben ugyanolyan képességeket és megközelítést igényelnek, azonban az időtartam eltérő: az edző rövidtávon tevékenykedik, míg a mentor hosszútávon.[3]

A következő folyamatdiagram a tanárok/mentorok szemszögéből mutatja be, hogyan érik el a megfelelő produkció létrehozását:

tanár/mentor > személy > technika > trükkök > műsorszám

A tanár kiválasztja a megfelelő diákot, akivel a megfelelő technika megtanítása után trükköket, trükkök sorát, majd végül a produkciót állítja össze.

Számos cirkusziskolában a tanárok választják a diákokat, mivel megvan a kellő gyakorlatuk ahhoz, hogy meghatározzák a helyes szakmai irányt számukra. Ezzel szemben egyes cirkusziskolákban vagy stúdiókban a diák választ magának tanárt az adott zsánerben. [nem lehetne itt példákat említeni?]

Véleményem szerint a tanárválasztás esetén az alábbi szempontokat szükséges figyelembe vennie a diáknak:

- A tanár tudása
- Személyiségjegyek (pl. jó pedagógus, együttműködőkészség ...)
- Motiváció (díjak, szakmai elismerések ...)

A táblázatból jól kitűnik, hogy a tanár akkor lehet megfelelő a diák számára, ha a három szempontból kettőben megfelelő, ami hosszútávon megfelelő együttműködést eredményezhet. Az alábbi példák ezt igyekeznek bemutatni:

1. **Szakmai tudás** **elsajátításához:**
A tanár nyitott (Személyiségjegy), hogy tanuljon és fejlessze tudását (Motiváció).
2. **Személyiségjegyek** **elsajátításához:**
A tanárnak megvan a jól bevált rutinja a munkához (Tudás), és „a legjobb tanár” akar lenni (Motiváció).
3. **Motiváció** **megszerzéséhez:**
A tanárnak megvan a jól bevált rutinja a munkához (Tudás), és jó a kapcsolata a diákjával (Személyiségjegy).

A példák alapján érzékelhetjük, hogy a tanárok karakterisztikája különböző lehet, nincs két egyforma tanár. De milyen karakterű tanárokat tudunk megkülönböztetni? William Arthur Ward szerint: az átlagos tanár tolmácsol, a jó tanár megmagyaráz, a tökéletes tanár bemutat, és a leges-legjobb pedig inspirál.^[4]

A szerző a következő beszélgetésnek volt tanúja egy magyar uszodában, ahol az úszóedző azt mondta a diákjainak:

„Mit ér ez a 30%-os erőbedobás a világban? Ehhez nincs szükségetek edzőre. Adjatok bele 100%-ot, és akkor segíthetek többet kihozni belőletek. 30% és 90% között csak egy rabszolga hajcsárra van szükségetek!”

Hogyan tudja egy tanár vagy diák megállapítani, hogy a tanár valóban jó pedagógus-e? Joubert szerint a fiatalok megfelelő tükröt tudnak tartani a tanító tanár számára, ahogyan ő fogalmazta: „Kérdezd a fiataalt. Ők mindent tudnak”.^[1] Ennek szellemében az egyik tanítványom három kérdés megválaszolását ajánlotta a pedagógusi minőség eldöntésére:

1. A diák tiszteli a tanárt?
2. A diák folyamatosan fejleszti tudását?
3. Várja a diák, hogy próbálni mehessen?

A cikksorozat következő része a diák–tanár kapcsolat összefüggéseivel fog foglalkozni.

[1] http://epa.oszk.hu/01400/01461/00038/pdf/EPA01461_cirkuszi_akrobatika_2017_4_01.pdf

[2] Steve Blank (2011). „Mentors, Coaches and Teachers”. <https://steveblank.com/2011/04/19/mentors-coaches-and-teachers/>

[3] Brefi Group (n.a.). „Coaching and mentoring – the difference”, https://www.brefigroup.co.uk/coaching/coaching_and_mentoring.html

[4] <https://www.passiton.com/inspirational-quotes/7757-the-mediocre-teacher-tells-the-good-teacher> George H. Calvert (1867). „, Joubert. – Some of the 'Thoughts' of Joseph Joubert”. 75 o.

<https://play.google.com/books/reader?id=YXEaAAAAYAAJ&hl=en&pg=GBS.PA75>

[Lehotai Anna: Reg Bolton>>>](#)

Lehotai Anna: Reg Bolton

Még az előző évezredben, szakdolgozatíró végzősként találkoztam először Reg Bolton könyvével[1] az Állami Artistaképző Intézet zsebkendőnyi könyvtárában. Itthon tehát, mi növendékek az elsők között szerezhettünk tudomást e füzetszerű kis kötetből arról a jelenségről, amely ma már a legszélesebb publicitást élvez, vagyis a kommunális, más néven szociális cirkuszról.

A szakmánk tradicionális cirkusz iránt elkötelezett felének jó oka van szkepticizmussal tekinteni az új cirkuszra, amelynek egyik úttörője, majd kiemelkedő vezetője[2] lett Reg Bolton (1945-2006). A kételyek mellett hagyományosan üdvözlünk kell azonban mindenféle reklámot, a nyilvános megjelenések számának gyarapodását, bármilyen legyen is a szövegkörnyezet. Az pedig, hogy a tudományos diszkusszió keretében beszélhetünk a cirkuszról, minden szempontból előnyös lehet.

Bolton gyakorlati tevékenységének szemléltetésére bőséges példa található a YouTube-keresőben feljövő illusztrációkkal.[3] E képek láttán mindazok az ellenérzések felszínre törhetnek bennünk, amelyeket a profi szemet sértő, bántó amatőrizmus vált ki a mozdulatok vasaltságának, iskolázottságának hiányával. Ezeket az ellenérzéseket félre kell tenni, és inkább közlő megvizsgálni a társadalmi-lélektani összefüggéseit ennek az utóbbi néhány évtizedben felvirágzott edutainment formának.

A Wikipedia szerint Bolton bohóc, tanár, színész és író volt, aki Warwickban angol és európai irodalmat tanult, majd 2004-ben a perthi Murdoch Egyetemen PhD fokozatot szerzett. A disszertációjának címével a működési elvekre kérdez rá *Why circus works: how the values and structures of circus make it a significant developmental experience for young people*. [4]

Hangsúlyozni kell, hogy a dolgozat nem a tradicionális cirkusz ellenében akar hatást kelteni, hanem tisztelettel és alázattal, hatalmas irodalmat áttekintve valójában a klasszikus cirkusz jellemzőit szálazza szét, és emeli ki az élmény pozitívumait (de persze az ellenvéleményeket szintén ismerteti). A gyakorlati munkássága mellett pedig nagy meggyőző erővel szól az utolsó fejezetként ismertetett esettanulmány. Egy politikailag puszkaporos régióban (West-Papua), ahol tanárokat lőttek le és sebesítettek meg, három különböző helyszínen tartott kéthetes kurzust, melynek lezárásaként a gyerekek csoportjai (bennszülöttek, muzulmánok és WASP[5]-ok) egy egységes műsort állítottak ki.

A disszertáció maga egészen egyszerű szerkezetet követ: egy bizonyos – számunkra persze idegenül hangzó – gyermekmondókának megfelelően a hét hat napját és a kézfej ujjait (+ tenyér) összekapcsolva erényeket sorol fel, amelyek a „nyugati” kultúra túlvédett környezetében felnövekvő gyereknemzedékek számára fokozottan szükségesek [volnának], és ezeket a cirkusz képes felmutatni. „Monday’s child is Fair of Face... grace, woe, far to go, loving and giving, works hard. A pszichológiai elméletek vonatkozó ismeretanyagát állítja párhuzamba a cirkuszi munka jellemzőivel.

A felhozott példái életszerűek, hitelesek, az egyetlen Magyarországra vonatkozó utalásának tárgyyszerűen igaz voltát pedig személyes érintettség okán van lehetőségem megerősíteni. Valóban a leírtaknak megfelelően történt a felkonferálás az ezredfordulón a Stardust Cirkusznál: „John McDonnell, Australia’s best-known professional ringmaster, has analysed

his craft, and explained to me his principle of ‘The Subliminal Ringmaster’. (Interview, McDonnell, 2002). Rather than the long, linear introduction to an act, explaining where it is from, who should be thanked and so on, he introduces the handbalancer simply as ‘From Hungary, Miss Anna!’ With her very first pose, using his microphone, he gives a series of almost inaudible ‘Ah’s’ and ‘Ooh’s’”.

[1] Bolton, Reg: *New Circus* Calouste Gulbenkian Foundation London, 1987

[2] „As honorary president of the UK National Association of Youth Circus and chair, up to the time of his death, of the Australian Circus and Physical Theatre Association, he continued to travel the world, and created more than 30 community circus groups”

<https://www.theguardian.com/news/2006/jul/26/guardianobituaries.artsobituaries1>

[3] „Bolton: Circus skills” <https://www.youtube.com/watch?v=ZjMbUMroDJ4>

<https://www.youtube.com/watch?v=seX64DIMA5k> <https://www.youtube.com/watch?v=wdZKeoHC7k>

<https://www.youtube.com/watch?v=uqwPiVOMBrE> <https://www.youtube.com/watch?v=ym0UQGL4Sos> ...

[4]

<http://prospero.murdoch.edu.au/search~S10/X?Murdoch+University+theses.+PhD+Reg+Bolton&SORT=D&searchscope=10> – PDF formátum: <http://researchrepository.murdoch.edu.au/id/eprint/401/>

[5] Fehér, angolszász, protestáns.

Forrásközlemények I.

[--- Dr. Siklóssy László: A magyar sport ezer éve I-III* \(szemelvények 3. rész\) >>>](#)

Dr. Siklóssy László: A magyar sport ezer éve I-III* (szemelvények 3. rész)

Az igrivilág

Az igrivilág régészeti és művészeti emlékei között kimagasló helyet foglal el az a IX-X. századból származó elefántcsontkürt, amelyet közönségesen *Lehel kürtje* néven ismerünk. Hogy a kürt domborművei cirkuszi mutatványt ábrázolnak, azt már *Pulszky Ferenc* is felismerte. „Az első sorban lovas vitéz vagy akrobata nyargal, úgymond, jobbjobban kurta karddal, baljában kis kerek pajzssal. Erre következik két térdeplő férfi, mindenik fölfelé tartott bottal játszik, melynek végén keresztet korongot veszünk észre; előttük ismét térdeplő íjas céloz egy futó szarvasra. Ezen jeleneteket egy oroszánt etető férfi zárja be. A második sorban két-két *kentaur* botot cserél; középen két akrobata pajzssal és karddal. Az alsó sorban *cirkuszi játékokat* látunk. Az egyik oldalon hárfás nő, előtte egy *akrobata* szájában botot tart egyensúlyban, melynek kampóján csupasz gyerek ül; jobblábán még egy másik meztelen fiú is áll jobbik lábujjhegyén. Ballábát az alakosnak mellette álló segédje tartja. A másik oldalon két alakos vív karddal. Mind a férfiak, a lovas, az íjász, a vívók, az akrobaták testhez tapadó felső ruhát s oly szoknyát viselnek, mely alig ér térdökig. *Ez világosan alakosok öltözete, nem valami nemzeti viselet...*” Íme Pulszky Ferenc is már rámutat az ezer év előtti artistáknak, akiket ő alakosoknak nevez, nemzetközi voltára. Ruhájuk nem nemzeti ruha, hanem olyan, amelyet foglalkozásuk tesz szükségessé.

Hampel József 1903-ban teljes részletességgel leírta számunkra a domborműveket. Ő a nyilas után következő szarvason sólymot lát, ami ismét arra mutat, hogy szokás volt a sólymot szarvas ellen is küldeni, avagy igen ötletes cirkuszi mutatvány lehetett az, amely egy betanított szarvas, sólyom és nyilasvadász színleges küzdelmét hozta porondra. A kentauralakokat egyelőre csak jegyezzük meg magunknak. A hárfaszó mellett végbemenő ekvilibrístamutatványt Hampel is részletesen leírja, sőt egy ószönyi római edényről, valamint egy X. századi amidai bronztárlól rokonjeleneteket közöl s végeredményben azt a következtetést vonja le, hogy az *akrobaták az egész akkori művelt világkörben, Bizantiumban épügy, mint Mezopotániában, egyformán ruházkodtak*. Jól értette meg Hampel az ugyanebben a sorban lévő másik jelenetet, amely artistáknak két labdával és két lapáttal való labdázó mutatványát ábrázolja. Mindezek alapján Hampel IX. századi bizánci munkának mondja a kürtöt, amelynek ábrázolásai *a bizánci hyppodrom artistamutatványait tárják elénk*, még pedig meglehetősen kulturáltakat, amennyiben Bizáncban már a VI. században sem volt szokás embereket vadállatokkal szembeállítani. Labdázás, vívás, légtornászás, színleges vadászjelenet, mind olyasmi, ami bátran szerepelhetne egy mai cirkusz műsorán is. Előadóik, az akkori nemzetközi artisták, nem maradtak egy helyben, hanem rótták az országútat. Ha a kürt elkerülhetett hozzánk, ők még sokkal könnyebben eljuthattak.

Pulszky Ferenc és Hampel József jászkürt-tanulmányai^[1] egyébként klasszikus példák arra, hogy műtörténeti és általában kultúrtörténelmi kutatásokban a sport történelmével is számolni kell. Ők számoltak azzal, hogy Bizáncban volt cirkuszi élet, voltak professzionátus sportemberek, hivatásos akrobaták. Sikerült is a domborművek jelentőségeit leolvasni, nem úgy, mint elődeiknek, akik közül például Molnár Ferenc 1788-ban azt írja, hogy Lehel kürtjén azok az öt királyok láthatók, akik a magyarok előtt Pannóniában uralkodtak, jelesül Balambér, Charaton, Budinus, Bendeguz és Attila. Décsi Antalnak 1814-ben megjelent tanulmánya szerint pedig a domborművek Balphegor istenség tiszteletét ábrázolják. „Egy boszorkány

épen most szült gyermekét emeli fel nagy vígsággal. Rút látvány – úgymond Molnár – hanem hiú babonákkal megvesztegetett őseinknek megbocsátandó.” Ez az a remek *légtornász-jelenet*, melyet külön ábrában is bemutatunk.

* Budapest: Országos Testnevelési Tanács 1927-1929 – I. kötet 102-103. oldal

[1] Supka Géza 1910-ben megjelent szellemes tanulmányában annak a nézetének ad kifejezést, hogy a kürt a IX. század első felében Mezopotámia valamely fejedelmi városában keletkezett, hová elhatolt a hellenisztikus mítosz, amely Herakles munkáit faragtatta ki a kürtön. Erre az a megjegyzésem, hogy Herakles maga egy sportnép fantáziájának szülötte; a görög sport teremtette meg Heraklest s a görög későbbi sportjában is ezt a sportideált szerette látni. Én cirkuszi produkciót látok a kürtön, amelyet akár ma is el tudnék képzelni, akár minden mitológiai vonatkozás nélkül, akár "Herakles munkái" címmel a színlapon s a villanykörtés hirdetőállványon. A sporttörténelem szempontjából tehát nem nagyfontosságú, vajjon Bizáncból vagy a távolabb keletről származott-e a kürt. Akárhonnan jött, hozzá hasonlóan elkerültek hozzánk az alakosok is, akik rajta ábrázolják. Az akrobatakóklernéség számára nincs távolság. Vándorúton születik és holtanapjáig rója az országutat. Ázsiai akrobatanép épúgy került hozzánk, mint bizánci.

[--- Két lovarda Pesten >>>](#)

Két lovarda Pesten*

Pest oly gyorsan emelkedik, hogy hasonlót csak az amerikai városoknál tapasztalhatni. Egy év alatt 30 ezerrel szaporodott lakóinak száma. E gyors emelkedésnek megfelelő az itteni élet élénksége is, melynek híre eljutott külföldre is mindenfelé és vonz hozzánk minden fajta üzletembereket szerencsét kísérteni.

Jelenleg az egyszerre érkezett két lovardáról akarunk szólni: Renzéről és Ciniselliéről. Mindkettő nagy igényekkel jött városunkba; a versenyt kíváncsian vártuk.

Renznek rendes állomás-helye Bécs; Ferencz József ő Felsége pártolásában részesül. Úgy mondják, hogy számos lova tartási költségét egészen ő Felsége állja ki.

Ciniselli úgy hirdeti, hogy ő az olasz király ő Felségének tiszteletbeli lovászmestere. E cím mellé, a mint mondják, nyer pénzbeli támogatást is.

Volt oka a közönségnek bőven, hogy érdekeltséggel várja e társulatok előadásait.

Renz cirkusa a Ganz-házon fölül van, a Duna-parton. Nagy terjedelmű deszkabódé, elfér benne legalább 2000 néző. Mellette 120 lóra készített istálló van. A czirkus belseje, tekintve ideiglenes minőségét, elég díszes. Királyi páholy is van benne.

Ciniselli a lövöldével szembe állította czirkusát, könnyen található a városerdőbe járó közönségnek. Nem annyira díszes, mint a Renzé, de elég csinos és kényelmes az is.

Renz társulatának föllépése pompásabb: nagy személyzet, széles paszomántos öltözetben; sok ló és kiváló szépek azok között. Ciniselliék nincsenek annyian; lovuk is kevesebb és nem oly nemesek. Egyszerű megjelenésük azonban megnyerő, egész működésükben kevesebb a hűhó, több az ízlés.

Ránk már az is megnyerőleg hatott, hogy míg Renz nehéz német viseletben jelenik meg, fején czilinderrel, – Ciniselli szép nemzeti ruhánkat viseli, mely lovagláshoz alkalmas is minden tekintetben. Jó ízlését az mutatja, hogy nem kirívó színekből állítja össze ruházatát, hanem fekete attila és nadrág fehér mellénnyel, – teszik az egészszet nála úgy, mint fiánál.

Oskolázott lova több van Renznek, és mutatványai szabatosabbak; de Cinisellinél láthatni egyes fogásokat, melyek még bámulatosabbak. A szép Ciniselli Emma két egymás mellé helyezett kád fenekére lépteti föl irlandi két lovát. Mindkettő csak első lábait teszi föl és a hátulsókkal körbe járnak a kádak körül. Majd megcserélteti és hátulsó lábaikkal lépteti föl, hogy az elsővel járjanak körül. Renz ellenben egyik betanított lovával csöngettet a pinczérnek, attól átveszi a ló az étkeket és fölszolgáltatja egy másik lónak, mely az asztal körül leült.

Rencznél a bohócok felette mulatságosak és ügyesek. Kettő, például, hegedülni kezdi ugyanazon darabot és így hegedülve fölszaladgálnak egymás hátára, oldalára, összeölelkeznek, bukfenczeket vetnek, a nélkül, hogy a zene egy perczre is megszűnne vagy rossz hangot adna valamelyik. Aztán minden fogásuk, mozdulatok annyira komikus, hogy a közönség nem bír szünni a nevetésben.

Ciniselli bohócai ügyes, élénk ficzkók, távol sem annyira komikusok, mint a Renzéi; de szép alakzatokká való erőműtani csoportosulásaik kellemesen hatnak a közönségre.

Erőművészeket csak Rencznél láttam; az hajmeresztő volt. Tíz ölnyi magasságban vízszintesen kifeszített létrának egyik végére kapaszkodik a művész, társa pedig a létra másik végén meghimbálja magát és eldobja a szabad légbe, hogy lecsüngő társa fogja ki.

Cinisellinek is van erőművésze, még pedig echt khinai; hanem az nem működött akkor, mikor én ott voltam; csak a közönség közt bámultam ő khinaiságát olajsínű lapos arczával és a mienkhez igen is hasonlító mosolygásával.

Erőművész helyett láttam Cinisellinél két betanított kutyát. Ezek már mulatságosak voltak. Épen az Emma kisasszony betanított lovai után vezették elé ezeket s már magában a paródia igen mulatságossá tette a jelenetet. Legelőbb körben száguldottak a kutyák, szembe egymással, mint elébb a lovak; azután egyéb mutatványaik következtek. Két lábon sétáltak,

még pedig egyszer a hátulsókon, máskor az elsőkön, oldaltfél fekvő kettőn is. Fölmásztak a deszka szék karjára, és ott is két lábra állottak; majd szűk abroncon ugrottak át.

Lovagok mindkettőnél vannak nagyon ügyesek. Az ifjú Renz nyergeletlen lovával, föl és leugrálván sebes vágatás közt, igen nagy gyakorlottságot tanúsít. Cinisellinél Dubsky föltűnő lovas; a vágató lovon bukfenczet vet és talpra ugrik megint; sőt még ilyen bukfencze közben szűk karikán is átbúvik.

Nők kecsesek és jó lovasok vannak Renznél. Ciniselli leánya pedig igen szép és minden mozdulatában kiváló finom.

Renznél jobban mulattam; Cinisellinél inkább gyönyörködtem.

Renz gazdagabb, pompásabb és sokkal több erővel rendelkezik.

Renzet nagy közönség látogatja még eddig folyvást; Cinisellinél is vannak, bár nem oly sokan.

Megtettük az összehasonlítást. A közönség, ha mulatni akar idomított állatokban és magasra fejlett emberi ügyességben gyönyörködni, választhat a kettő közt tetszése szerint. Legjobb rendre nézni. Egy-egy előadásban egyik sem mutatja be minden erejét; rendre új részletekkel lépnek még föl.

Jó bevételeket kívánunk nekik; a közönségnek pedig kívánnánk egy kissé hívesebb időt, mert ebben az iszonyú melegben majdhogy megfő az egymásra zsúfolt embertömeg.

Réthy Lajos

* Vasárnapi Ujság 1868. 15. évf. 23. sz. június 7. 275. o.

[--- Tautz Péter >>>](#)

Műsorozat.* Műsorozat.

Második és utolsó előadás.

Egész új műsorozattal.

Ma vasárnap, december 17-én az „Angol”-hoz címzett szálló nagytermében

Tautz Péter gimnasztikai czirkusz-igazgató Budapestről,

ki tagja volt Renz czirkuszának, mint magyar bohóc, továbbá Carré, Ciniselli, Hüttemann, Suhr, Derssin és Furró-féle czirkuszosoknak, társulatával előadást tart, melyben személyzete a legnagyobb testgyakorlatokban, balettekben, hangszerzenében és némajátékokban fogja magát kitüntetni.

[pecsétszerűen, ábrával:] Budapestről Tautz Péter Gimnasztikai Czirkusz-igazgató

Helyárak: I-ső hely 50 kr. II-ik hely 30 kr. III-ik hely 20 kr. Katona-jegy őrmestertől lefelé és gyermek-jegy 10 kr.

Pénztárnyitás 6 órakor. Kezdeté 7 órakor.

Meg vagyok győződve arról, hogy a n.é. közönség első előadásommal meg volt elégedve és így reméllem, hogy a második előadásomat is meg fogja látogatni. Kérem a n.é. közönség szíves pártfogását; az eddigéért köszönetet mondva, maradtam tisztelettel.

Tautz Péter gimnasztikai czirkusz-igazgató Budapestről.

Második és utolsó előadás.

(B.I.M.) Nyomatott Demeter és Kissnél Deésen.

* Országos Széchényi Könyvtár Színháztörténeti Tár

Forrásközlemények II.

--- Circus Beketow >>>

Circus Beketow a városligeti állatkertben*

200 személy csakis elsőrangú művészek – 120 ló, spanyol szamarak, elefántok, zebrák, indiai zebusok.

Ma este fél nyolc órakor Fényes Előadás.

Legnagyobb szenzáció! Budapesten uj!

A század legnagyobb mutatványa!

Szalagmenet a levegőben.

Looping the Loop in der Luft Wortley-Bayer Brothers

Alexandroff a kitűnő orosz ének és táncz-csoport.

5 hölgy, 3 úr, 1 fiú.

Bikaviadal

(Paródia a híres bikaviadatok mintájára.)

Majdnem valódi spanyol bikákkal bemutatja a külön e célra szerződött nagyon is spanyol Banderilla.

Ezen kívül az újonnan szerződött művészek, lovarok fellépte.

A legjobb iskola- és szabadonidomított lovak elővezetése. 10 bohóc és Auguszt

Helyárak: Páholy (4 személyre) 16 K. Páholy-ülés 4 K. Zártszék 3 K. Tribün 3 K. I. hely 2 K. II. hely 1.20 K. Karzat 60 fillér.

A czirkusz-pénztár d.e. 10 órától kezdve egész nap nyitva van. Jegyek – kizárólag az esti előadásokra – előre válthatók Patzik Lujza dohányárudájában Kristóf-tér és Bécsi-utcza sarkán d.u. 5 óráig.

Vasár- és ünnepnap két előadás délután 4 órakor és este 8 órakor.

Csakis a délutáni előadásokon 10 éven aluli gyermekeknek az összes ülőhelyeken fél árak.

Ugy a délutáni, valamint az esti előadáson ugyanegy műsor.

* Országos Széchényi Könyvtár Színháztörténeti Tár [1904]

[--- Kludsky >>>](#)

Sürgöny.

Sürgöny.*

Előleges jelentés.

Kludsky testvérek óriási vállalata útban.

Óriási állatsereglet 20 kocsival, 100 állat, saját zene, saját gázvilágítással.

A legszebb hajóhinták egész Magyarországon.

Az ó- és újkor történelmi festményei. Potoplasticum.

Bővebbet a falragaszokon és hirdetésekben.

Igazgatóság.

* Országos Széchényi Könyvtár Színháztörténeti Tár [1907]

[--- Tizenhat esztendő >>>](#)

Tizenhat esztendő*

1906. március 1-én, tehát most éppen 16 esztendeje, hogy a M. A. E. tagja lettem! Ha jól emlékezem, lehettünk 300-400-an tagok, arra azonban határozottan emlékezem, hogy már az akkori vezetőség is nagyban szorgoskodott az egyesület föllendítésén, amiről nagyon hamarosan alkalmam nyílt közelebbről meggyőződni, illetve abban tevékeny részt venni.

Nem telt bele egy esztendő és fizetett hivatalnok lettem az egyesületnek; kaptam havi 30 forintot, de ezért aztán elvégeztem az összes teendőket. Boldog voltam és megelégedett! A legközelebbi közgyűlés meghagyott hivatalomban, ami természetesen kellemesen érintett, mert hiszen akadt mellékkereset: ugyanis a választmány elismerésének kifejezéseként újévre megszavazott 30 korona renumerációt! Két évi választmányi tagság után a legközelebbi közgyűlésen mint titkárjelöltet nagy szótöbbséggel megválasztottak. Ebben a minőségemben, de mint választmányi tag is, már nem kaptam fizetést, csak a munkám szaporodott, hónapról hónapra; de én boldog voltam és megelégedett, mert alkalmam nyílt sok-sok pályatársamnak ügyes-bajos dolgát elintézni, amit mindenkor a legnagyobb készséggel és örömmel tettem. Lassan-lassan az évek hosszú során szinte eggyé lettem az egyesülettel, bizonyos tekintetben lelki szükségletté vált nálam. Az évek pedig múltak, rohantak és így érkezünk el állandó csatározás közben, testben, lélekben gyarapodva a 25 éves évfordulónkig.

Ha visszatekintek az elmúlt évekre, úgy érzem, hogy sok szépet és jót műveltünk; úgy érzem, hogy az akkor még kis egyesület nagy dolgokat végzett. Sehol nem tapasztaltam vagy hallottam, hogy valamely egyesület annyit tett volna a tagjai érdekében, mint a M. A. E. és még sem méltányolták kellő jóindulattal ezt a mindent fölülmúló igyekezetünket. Tagjaink félreértették ezt a tendenciát, a hatóságok pedig – bizonyára téves információk alapján – nem kezelték ügyünket úgy, ahogy azt megérdemeltük volna; valahogy mostoha gyermekei voltunk a magyar hazának, holott csak dicséret és egy kis hála is illetett volna meg bennünket, mert hiszen az egész világon igaz magyar szívvvel, lélekkel és lelkesedéssel hirdették artistáink, hogy van kulturált Magyarország!

A forradalom, de különösen a kommunizmus alatt küzdelmeink megkétszereződtek. Mindenféle rosszindulatú vádaskodások ellen kellett védekeznünk, amíg be tudtuk bizonyítani, hogy egyesületünk soha politikával nem foglalkozott.

Addig kilincselünk, jártunk, keltünk, míg végre nagynehezen kezdtek észrevenni bennünket, de fele úton meg kellett állanunk, mert hiányzott az, ami nélkül háborút nyerni nem lehet – a pénz! Szükségünk volt valakire, aki a számokkal tud zsonglörködni. Találtam is valakit a barátaim közül, akit ajánlatomra a választmány számvizsgálónak jelölt; megválasztottuk, később alelnök lett, ma pedig egyesületünk elnöke és hogy nem csalódtunk benne, hogy a számolás terén jó artistának bizonyult, igazolja az, hogy legutóbbi közgyűlésünkön már százazrekkel számoltunk be tagjainknak és megvalósult régi álmom: megteremtettük egyesületünk nyugdíjalapját.

Most aztán folytatjuk a harcot mindaddig, amíg kitűzött célunkat el nem értük. Mert van még munka rengeteg és az igazság kedvéért meg kell állapítanom, hogy több oldalról gáncsot akarnak vetni. De mi, bízva ügyünk igazában, bízva abban, hogy mindenütt megértik jóindulatú, jogos törekvéseinket, megyünk előre a kijelölt úton minden akadályokon keresztül, mert soha nem kértünk mást, csak azt, hogy tisztességes, lelkiismeretes munkánkból

családunkat és saját magunkat a lehetőséghez mérten eltarthassuk. De hogy ezt a minden tagra oly életbevágóan fontos kérdést megoldhassuk, szükségünk van az egyesület minden egyes tagjára, szükségünk van arra, hogy minden egyes tag át legyen hatva attól a tudattól, hogy minden csak értük történik és nem ellenük. Szükségünk van arra, hogy minden tag érezze és értékelje a vezetőség fáradságát és akadályt nem ismerő önzetlen munkáját. Szükségünk van minden egyes tag jóindulatú támogatására, szükségünk van, hogy minden tag megértse, hogy ezt a mindannyiunk által óhajtott és megérdemelt célt csak közös erővel, közös megértéssel, szoros összetartással érhetjük el és ha elértük, talán még boldogok és megelégedettek is lehetünk. Ha előbb nem is, legalább akkor, amikor leszedhetjük rengeteg fáradságunk jól megérdemelt gyümölcsét, a nyugdíjat!

És ha mindezt elértük, nem lesz okom deresedő fejjel sajnálni a 16 évi munkát, mert érdemes volt.

Írta: Sándor József
A Magyarországi Artista Egyesület alelnöke

xxxxxxx

Nagy-Magyarországból Csonka-Magyarországba sülyedt gyászos korunk nemzedéke, mely ma az úgynevezett delelőjén van, a sok szomorúság közt átélt egy örvendeteset is, a magyarosodást. Ennek köszönhető, hogy az artista „Brettli”-je színpaddá, a „Liedl”-je, a „Chanson”-ja dallá és vele együtt széppé, zamatossá lett.

Adja Isten, hogy mire újra jogosulttá válik a röpke szó: „Kárpátoktól az Adriáig”, az artisták is megtalálják benne a – színházukat!

Pantl Kálmán
miniszteri tanácsos

* Békásy Jenő és Seidl Albert (szerk.): *Jubileumi Album 1897-1922* Kiadja a Magyarországi Artista Egyesület 25 éves fennállásának emlékére (48. o.)

Forrásközlemények III.

--- Távirat >>>

Távirat a város összes dolgozóinak*

Értesítjük, hogy a Nyári Cirkusz ma és a következő napokon este 8 órakor, vasárnap és ünnepnap délután 4 órakor is tartja előadásait.

Jegyelővétel a cirkusz pénztáránál.

Csoportoknak kedvezmény.

Nyári Cirkusz Társulata

* Országos Széchényi Könyvtár Színháztörténeti Tár [szórólap 1954]

--- [Konferencia] >>>

[Konferencia]*

1955. március 10-én először került rá sor, hogy öt baráti állam /Lengyel, Bolgár, Magyar, Román és Kelet-Német/ artista területének vezetői egymás kölcsönös tájékoztatására és a jövő perspektíváinak megbeszélésére Varsóban konferenciára jöttek össze.

Még mielőtt a konferenciáról beszélnek, nem lehet szó nélkül hagyni, azt az arányaiban hatalmas méretű, lendületes munkát, melyet a hőös lengyel nép a Párt és a Kormány vezetésével Varsó újjáépítésében végeztek. Olyan kétemeletes épületet is láttunk, melyet 19 nap alatt építettek fel. A hitleri fasiszta hordák, tervszerűen 80 %-ban lerombolták a szép lengyel fővárost, a megmaradt 20 % is erősen megrongálódott. Varsó mai képére jellemző, hogy erre a mérhetetlen pusztításra a romokból csak részben, inkább a rengeteg új épületből lehet következtetni. .Bátran elmondhatjuk: ilyen óriási méretű építő munkát csak olyan nép tud elvégezni, amely tudatában van annak, hogy magának építi az országot.

A tárgyalások a legelvtársiasabb, a legbarátibb hangulatban folytak le. Az egyes delegációk beszámoltak saját területük fejlődéséről, vállalati felépítésükről, problémáikról. A beszámolókból egyértelműen csendült ki, hogy azonos cipő szorít mindannyiunkat; az artistacsere szélesebb alapokra helyezése és pedig teljes cirkuszok kicserélése. A jövőre vonatkozóan mi is ebben látjuk a követendő irányt. Miért? Mert számaink már nagyon közismertek, a közönség ezen túlmenően új arcokat kíván látni, artista művészeink fejlődését előbbre viszi és ami a legfontosabb; népeink közötti kulturális kapcsolatainkat és barátságunkat még jobban elmélyíti. Ezt bizonyítja az 1954. évi lengyel-magyar cirkusz-csere, továbbá az Aeros és a Busch cirkusz budapesti vendégszereplése.

Lengyel barátainkkal 1956-ra 1-1 cirkusz és egyes számok cseréjében állapodtunk meg. A németek 1955-56 telén újra Budapesten vendégszerepelnek, ugyanabban az időben tőlünk kérnek 20-25 számot. A román elvtársak április elején Budapestre jönnek, itt fogunk velük véglegesen megállapodni.

A konferencia egyik legpozitívabb eredménye; minden évben artista fesztivál rendezése. Az első 1956-ban Vroclavban lesz. A főbb alapelvekben a konferencia megállapodott, részleteit az első rendező fél dolgozza ki. Az egyes országok 14 műfajt képviselnek, a nyertesek kitüntetésekben és oklevelekben részesülnek. A fesztivál célja a cirkuszművészet fejlődésének elősegítése.

A jövő év elején előreláthatóan a konferenciát Budapesten fogjuk megtartani, melyre a Szovjetuniót is szeretnénk meghívni.

A konferencia azzal zárult, hogy a delegációk aláírták a jegyzőkönyveket és egyben üdvözlő táviratot küldtek a Szovjetunió, a Kínai Népköztársaság - a Csehszlovák Népköztársaság artistáinak.

Úgy érezzük, hogy a nemzetközi konferencián megtartott megállapodásokkal kulturális kapcsolataink bővítésével még szorosabbá fűzzük a népi demokráciákkal baráti viszonyunkat. Ezzel is a békés építőmunkát kívánjuk előbbrevinni.

Fekete Lajos művészeti oszt.vez.

* Porond 19550401 3-4. o.

[--- Kitüntetések >>>](#)

Kitüntetések*

1948-1951

„Kiváló Munkás”	Barton Nándor, Delikát Gábor, Friedrich Dezső, Pataki Ferenc
-----------------	--

1952-1953

„Magyar Népköztársaság Érdemérem	Balázs Ernő, Heinfarth József
----------------------------------	-------------------------------

1954-1969

„Szocialista Kultúráért”	Ács Sándor, Baranyi László, Blahut Pál, Czirják János, Dániel Béla, Delikát Gábor, ifj. Donnert Károly, Endrész László, Eötvös Gáborné, Gere Györgyné, Horváth István, Heitz György, Karsai Antal, Nánási Ottó, Szabadi [!] István, Racsmányi Lajos, Radnóti Tamás, Rigó János, Vitáris István, ifj. Weisz Nándor, Simonyi Ernő
--------------------------	---

1955

„Munka érdemérem”	Baranyi László
-------------------	----------------

1957

„VIT-díj”	arany fokozat: Simon Tibor ezüst fokozat: Weisz György, Weisz József, ifj. Weisz Nándor
-----------	--

1960

„Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze”	Gács Rezső Rodolfo
---	--------------------

1965

„1919 Tanácsköztársaság Érdemrend”	Dániel Béla, Hortobágyi Károly
------------------------------------	--------------------------------

1945-1970

„Szocialista Hazáért”	Fekete Lajos
„Magyar Szabadság Érdemrend”	

„Sport Érdemérem”	
„Partizán Emlékérem”	

1961

Franciaország	Cirkuszbarátok Klubja artista Oscar-díja – Szilágyi József
---------------	--

1964

Nemzetközi Cirkusz Oscar-díj	A budapesti Artista Fesztivál alkalmával a Vállalat artistái
------------------------------	--

1960-1969

„SZOT Emlékérem”	Arany fokozat: Eötvös Gáborné, Gács Rezső Ezüst fokozat: Endrődi Ferencné, Racsmányi Lajos, Dr. Vas József Bronz fokozat: Bölcseki Ferenc
------------------	---

1965-1969

„Jászai Mari-díj”	Id. Eötvös Gábor, Donnert János, Simon Tibor, ifj. Weisz Nándor
-------------------	---

1969

„Munka Érdemrend”	ezüst fokozat: Baranyai László, Hortobágyi Károly, bronz fokozat: Feldmann László
-------------------	--

1969

„Vállalat kiváló dolgozója”	Gruber Sándorné, Négyesi Lajos, Szaboticsánetz Károly, Pozsonyi Istvánné, Tari Julianna
-----------------------------	---

1969

"Minisztériumi nívódíj”	Richter József, Richter Józsefné, ifj. Richter József, Tabak Béla, Tabak Béláné
-------------------------	---

* *A PORONDON... a magyar artistaművészet 25 éve* A Magyar Cirkusz és Varieté Igazgatósága, Párt és Szakszervezete kiadványa (1969. novemberében meghirdetett pályázatára érkezett pályaművekből) 63-64. o.